

MINI SYMPOSIUM 8 juli Ellen de Bruijne projects
t.t. van tentoonstelling *Saccadic Sightings: Einstein & Bohr*, Rune Peitersen

Saccadic Sightings begon als een onderzoek naar de waarneming. Met een *mobile eye*, een van de wetenschap geleend instrument, filmde Peitersen zijn blikveld terwijl tegelijkertijd de aftastende bewegingen van zijn oog werden vastgelegd. Zijn interesse betrof de visuele input die wij ontvangen via de retina, in het stadium voordat die in de hersenen wordt verwerkt tot ervaring en er betekenis aan wordt toegekend. Op de achtergrond speelden kwesties die zijn opgeworpen door de kwantum mechanica zoals het *Uncertainty Principle*, de vraag of er iets bestaat als een wereld buiten onze waarneming ervan.

In het verlengde van dit onderzoek raakte Peitersen op het spoor van de wijze waarop wij onze realiteit construeren. Naast de fysische en psychologische aspecten van de waarneming, zijn het wetenschappelijke paradigma's die onze opvatting van de wereld bepalen. Peitersen raakte in de ban van achterhaalde, maar gepopulariseerde paradigma's die tot hardnekkige dogma's zijn verworpen. Zo vormt de materialistische wereldopvatting van René Descartes, die een scheiding veronderstelt tussen de geest en de fysieke wereld buiten ons, nog altijd de grondslag van het huidige algemeen aanvaarde wereldbeeld, terwijl deze dualistische visie decennia geleden al overtuigend in diskrediet is gebracht door de kwantum fysica, door denkers als Einstein en Bohr, en meer recentelijk door neurologisch onderzoek. Dat roept de vraag op waarom zo'n wereldopvatting zo hardnekkig stand houdt, wat ervoor nodig is om die te destabiliseren en te vervangen door een meer adequate constructie. Het bracht Peitersen bovendien tot de overtuiging dat juist kunst in staat is ons begrip van de werkelijkheid te vormen. Door het formuleren van vragen over de waarneming, het verbeelden van concepten uit het denken, en het in de wereld brengen van beelden, speelt kunst een veel fundamentele rol in het construeren van onze collectieve werkelijkheid dan wij vaak beseffen.

Het zijn deze overwegingen die spelen op de achtergrond van het nieuwe werk, zij vormen tevens de inzet van het gesprek in de galerie op donderdagavond 8 juli

De stellingen/vragen die ik daarbij wil voorleggen zijn:

- Waarom heeft de Cartesiaanse constructie van de realiteit nog zoveel invloed en welke consequenties dat heeft voor ons denken over wetenschap en kunst.
- wat er nodig is om deze wereldopvatting te destabiliseren en te vervangen door een andere, meer adequate constructie?
- wat zou de betekenis van kunst hierbij kunnen zijn. Is het niet zo dat kunst bij uitstek in staat is om ons begrip van de werkelijkheid te vormen? Wellicht zelfs voorafgaand aan de constructies zoals die in wetenschap en techniek geformuleerd worden?
- en in het verlengde van de veronderstelde rol van kunst in onze wereldbeschouwing: Wat is de rol van wetenschap binnen het artistieke domein? Wat voor soort transformaties zijn er mogelijk?

Het programma van de avond:

20.00 uur:

Mariska van den Berg (onafhankelijk curator | redacteur) zal een korte inleiding geven. Rune spreekt kort over dualisme aan de hand van een paar films (Matrix en Avatar)

20.15 – 21.30 uur

de sprekers:

André Klukhuhn

The joint evolution of consciousness and space

"(...) over [de] constructie van de wereld door ons bewustzijn. De antieken, de middeleeuwers, de renaissancisten zagen de wereld anders dan wij dat doen." In zijn visie zijn ons

(ontwikkende) bewustzijn en onze ervaring van de tijdruimte onderling zeer nauw verbonden zijn (Kant, aangevuld met Darwin).

Saskia Monshouwer

Naar aanleiding van het recente werk van Rune schreef zij onlangs het essay *Kunst, context, wetenschap. Mogelijke consequenties van het denken (over zien)*.

Voor het gesprek op 8 juli verbindt ze hier de volgende stelling aan: Vanwege de relatie met zowel de samenleving als het publiek kan kunst tussen wetenschap en samenleving bemiddelen, en *wellicht* een gangbaar wereldbeeld destabiliseren.

Rune Peitersen

Contact - Art as the Outer Limits of the Universe - wat is de betekenis van kunst. Is het niet zo dat juist kunst, beter dan technologie en wetenschap, in staat is ons werkelijkheid te vormen?

Robert Zwijnenberg

Robert Zwijnenberg tracht kunst, geesteswetenschappen en natuurwetenschappen bij elkaar te brengen en van elkaar te laten leren. Uit deze interactie kunnen nieuwe kunstvormen

voortkomen en, volgens Zwijnenberg, ook nieuwe theorieën en methodes. In het mini-symposium zal hij o.a. reflecteren op de rol van wetenschap binnen het artistieke domein: Wat voor soort transformaties zijn er mogelijk?

21.30 – 23.00 uur: de genodigden en het publiek worden betrokken in de discussie. Mariska en Rune modereren.